

A gyarapítás adminisztratív lebonyolítását a központ végzi, továbbá a megvásárolt könyvtári anyagot feldolgozza, szereli, kiszállítja a helyszínre, a könyveket javítja, kötteti. A szállításhoz egy vagy több szállító autó, esetenként bibliobusz is rendelkezésre áll. Egy-egy ilyen ellátóközponthoz tartozik a közművelődési könyvtár hatókörébe eső minden iskola: az elemi és a középiskolák egyaránt.

Az ellátóközpont a könyvellátáson túl módszertani tanácsokat ad a könyvtári munkához, tanfolyamokat szervez a könyvtáros-tanárok számára, ápolja, elősegíti a könyvtárak és az iskolák kapcsolatát, együttműködik az iskolai szakfelügyelőkkel, tájékoztatja őket az iskolai könyvtári szolgálat állapotáról, tevékenységéről is, lehetőségei szerint kapcsolatot épít ki a könyvtárosképző intézményekkel is, mivel egy-egy ilyen ellátóközpont kiváló gyakorló terület a könyvtárosjelöltek számára.

A szerző véleménye szerint egy-egy ellátóközpont működéséhez legalább három felsőfokon képzett könyvtáros, egy gépiró és egy csomagoló technikai segéderő kell, ezenkívül minden autohoz egy-egy autókönyvtáros. Ezzel a személyzettel mintegy 100 iskola könyvtárát lehet ellátni úgy, hogy az adminisztrációt és a könyvvállomány feldolgozását a könyvtár megfelelő osztályai végzik. Az elhelyezéshez szükséges alapterület megállapításánál számba kell venni, hogy el kell helyeznie saját könyvvállományát, helyet kell biztosítani a csomagolásnak, az állandó kiállításnak, a könyvvállomány katalógusainak és a központot látogató pedagógusoknak a válogatáshoz.

Sheila Ray könyvének igen értékes része a terjedelmes bibliográfiai anyag, amely a további tájékozódáshoz nyújt segítséget.

N. RÁCZ Aranka

BÁNLAKY Éva - SÁRDY Péter: Szakirodalmi tájékozódás a pszichológiában. Források, módszerek. Bp. 1972. Tan-
könyvkiadó. 146 l. /Pszichológia - nevelőknek/

1850 körül évente átlagosan ezer tudományos folyóirat látott napvilágot, manapság ez a szám már egymillió körül mozog. Igaz nem is dicsekedhet korunk sok általánosan tájékozott polihisztorral. Persze a szűkebben vett szaktudományok területén se sokkal megnyugtatóbb a helyzet, mert például a lélektani kutatással foglalkozóknak évi 5000 folyóiratot, vagy azok nagy részét kellene figyelemmel kísérniük legalább a legfontosabb öt nyelven (angol, francia, német, orosz, spanyol). Az információk szaporodása és az időkeret változatlansága közötti dilemmát a rohamos specializáció sem képes megoldani a szükségszerűen fellépő integrációs tendenciák miatt.

Nem kétséges tehát, hogy a Bánlaky - Sárdy szerzőpár kittűnő könyvecskéjét jogosan üdvözljük az elkoptatott, de ez esetben elhagyhatatlan "hézagpótló" és "rendkívül időszerű" jelzőkkel.

10 évvel ezelőtt az ELTE bölcsészeinek sem tankönyv, sem jegyzet nem állt még rendelkezésére a lélektani studiumok elsajátításához, és persze a korszerű, a kísérleti pszichológia eredményeinek rohamos gazdagodását érzékeltető magyar nyelvű könyvek száma is elenyésző volt. Aztán a hatvanas évek derekán megjelentek az évtizedekig hiába várt alapművek (Kardos Lajos, Rubinstein, Vigotszkij, Woodworth-Schlosberg stb.) és jegyzetek, majd a hatvanas évek második felétől hazánkban is egyre szélesebb mederben kezdett hömpölyögni a lélektan szakirodalmának áradata. Megszaporodtak a fordítások, a szemelvénygyűjtemények, egyre több hazai kutató tette le kéziratát a kiadók asztalára, új lélektani folyóiratok jelentek meg (Ergonómia, Pályaválasztási Tanácsadás) s mind több pedagógiai és egyéb társadalomtudományi periodikum (Pedagógiai Szemle, Társadalmi Szemle, Szociológia, Valóság stb.) közöl pszichológiai témájú írásokat is. A hosszú vákuum után végre megértük a bőség zavarát, amikor azonban a retrospektív szakirodalmi tájékozódás Buday Julia, Gáspár Ilona, Jáli László, Benedek László és mások munkái révén megoldottnak mondható, de a magyar nyelvű, legalább a hazai természet feltáró referáló lap vagy más központi dokumentációs szolgáltatás hiányában a kurrens szakirodalom biztonságos figyelemmel kísérése szinte lehetetlen. Az MNB használata közismerten nehézkes, fáziseltolódásáról ne is szóljunk, s a Magyar Folyóiratok Repertóriumának anyagából még mindig nem készül az éves anyagot összesítve feltáró kumuláció. Így aztán fokozott jelentősége van az említett könyvecskében található információk sokaságának.

Sajnos, még az elméleti érdeklődéstű pszichológusok között sem mindenki tud az MTA Központi Könyvtárában található katalógusról, amely a kandidátusi és doktori értekezéseket teszi visszakereshetővé, vagy a Széchényi Könyvtár külföldi könyveket és folyóiratokat feltáró központi katalógusáról, s remélhetőleg a The World of Learning című, tudományos- és kutatóintézetek, egyetemek, könyvtárak legfontosabb adatait tartalmazó, tájékoztató kiadványt is sokkal több külföldre utazó, vagy csak külföldi információkat kereső pszichológus fogja ezentul használni. - A bibliográfiai és dokumentációs fogalmak magyarázatán túl főként a hazai és külföldi tájékoztató eszközöket és azok használatát mutatják be a szerzők, felsorolva a szakma legfontosabb referáló lapjait, folyóiratait, kézikönyveit, lexikonait.

A mű információs értékét és jelentőségét hangsúlyozva mégis jelezzük hiányérzeteinket is. Nem tudjuk meg a számos kézbevételezre ingerlő kiadványról, vajon megtalálhatók-e hazai gyűjteményeinkben, s ha netán igen, hol? Számos esetben érdemes lett volna az egyes eszközök minőségét, de legalább is használhatóságuk mértékét differenciáltabban jelezni. Bizony a Pszichológiai fogalmak kis enciklopédiájának hiányosságait és egyúttal a Pszichológiai Lexikon (vagy legalább Kislexikon) megjelentetésének halaszthatatlanságát nem lehet elég erőteljesen, az itt olvashatónál mindenestre jóval világosabban hangsúlyozni. Ugyancsak nem derül ki az F. P. I. által kiadott Standard-gyűjtemény vagy a Ritoók Pálné - Takács

Márta-féle kézikönyv szakmai fölénye, jelentősége más hasonló jellegű kiadványokkal szemben. Szintén kár volt a Pályaválasztási Tanácsadás hat éve létező, negyedévenként megjelenő folyóiratáról megfélekedezniük a hazai folyóirattermés bemutatáskor. Feleslegesnek tűnnek továbbá a lélektan fogalmát, tárgyát, módszereit és a szakirodalom feldolgozásának technikáját ismertető fejezetek.

A fentiek ellenére a könyvtáros-pszichológus szerzőpár nem csupán egy rendkívül informatív kézikönyvet alkotott meg, hanem - szándékuktól valószínűleg nem függetlenül, de mégis bevallatlanul - az oktatásban érdekelték szemléletét is formálják, az előadókat és a hallgatókat egyaránt ösztönözve a dinamikusabb, az ellentétes szemléletmódokat és kísérleti eredményeket kritikusan összevetőbb, az egykönnyűségtől elszakadóbb, az ellentmondásokat bátrabban feltáró és ezáltal egyénibb, intellektuálisabb ismeretátadó és elsajátító stratégia kialakítására.

Ha a közelmúltban a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak és az Országos Pedagógiai Könyvtárnak sikerült megteremteni a Magyar (Külföldi) Pedagógiai Információ és a Szociológiai Információ című kiadványokat, akkor talán nem lehet elháríthatatlan akadálya annak sem, hogy a könyvecske elolvasása után, ugyancsak indirekt eredményként, az érdekeltekben is kialakuljon a cselekvésre készítő meggyőződés: elérkezett a megfelelő tudománytörténeti, tudományszervezési és "lélektani" pillanat a Magyar Pszichológiai Információ című referáló lap megteremtésére.

NAGY Attila

